

Lista priorytetowych programów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej planowanych do finansowania w roku 2007

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dokonując wyboru przedsięwzięć do dofinansowania będzie przeznaczał środki przede wszystkim na dofinansowywanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem bezzwrotnych środków Unii Europejskiej i innych bezzwrotnych środków zagranicznych.

Dofinansowanie będzie służyło osiągnięciu przez Polskę efektów ekologicznych określonych w Traktacie Akcesyjnym.

1. Ochrona wód i gospodarka wodna

1.1 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM

- budowa i modernizacja systemów kanalizacji zbiorczej,
- budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej o ile przyczyni się do wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych,
- budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę - ujęcia i stacje uzdatniania wody; w przypadku przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków zagranicznych – również sieci wodociągowe,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia: to jest studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa (wyłącznie dla przedsięwzięć dofinansowywanych z bezzwrotnych środków Unii Europejskiej).

1.2. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach od 2 tys. RLM do 15 tys. RLM – działanie współfinansowane z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej

- grupy projektów indywidualnych dotyczących budowy i modernizacji systemów oczyszczania ścieków oraz uzdatniania i dystrybucji wody (projekty o wspólnej ilości RLM powyżej 15 tys., przy czym każda z aglomeracji musi mieć co najmniej 2 tys. RLM i wynikać z KPOSK) (dystrybucja wody wyłącznie dla przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków zagranicznych).

1.3. Gospodarka wodno-ściekowa w przedsiębiorstwach

- budowa lub modernizacja oczyszczalni lub podczyszczalni ścieków przemysłowych, zgodnie z rozporządzeniami: Ministra Środowiska z dnia 24.07.2006 r., w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984) oraz Ministra Budownictwa z dnia 14.07.2006 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz. U. Nr 136, poz. 964),
- inwestycje mające na celu zmniejszenie zużycia wody oraz ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych ze ściekami, wprowadzanymi do urządzeń kanalizacyjnych zgodnie z

rozporządzeniem Ministra Budownictwa z dnia 14.07.2006 r., w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz. U. Nr 136, poz. 964).

1.4. Przedsięwzięcia finansowane z subfunduszu gospodarka wodna (ustawa z dnia 18.07.2001 roku Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.)

- utrzymanie katastru wodnego,
- opracowywanie planu gospodarowania wodami,
- odbudowa ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych,
- opracowanie i publikacja informacji z zakresu infrastruktury śródlądowych dróg wodnych.

1.5. Wspieranie ekologicznych form transportu wodnego w ramach Funduszu Żeglugowego

(ustawa z dnia 28.10.2002 roku o funduszu żeglugi śródlądowej i funduszu rezerwowym (Dz. U. Nr 199, poz. 1672))

2. Ochrona powierzchni ziemi, gospodarowanie odpadami i zasobami

2.1. Ochrona powierzchni ziemi i wód poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, ich zagospodarowanie oraz rekultywację terenów zdegradowanych

- kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania,
- budowa:
 - punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych oraz unieszkodliwianie,
 - instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
 - instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
 - instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
 - instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie,
- kształtowanie postaw konsumentów w zakresie selekcji odpadów,
- modernizacja instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów (w kierunku obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza),
- dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (w tym studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa),
- racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami poprzez wsparcie dla wdrożenia nowych technologii w zakresie ograniczania materiałochłonności i ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne,
- wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów użytkowych lub niebezpiecznych,
- zagospodarowanie odpadów opakowaniowych i użytkowych,
- zagospodarowanie i unieszkodliwianie substancji kontrolowanych,
- zbieranie i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowanie odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- rekultywacja terenów powojkowych oraz zdegradowanych przez przemysł i górnictwo na cele przyrodnicze i użytkowe (włącznie z działaniami udostępniającymi tereny do rekultywacji – usuwanie min, zanieczyszczeń ropopochodnych i chemicznych, likwidacja wyrobisk i hałd górniczych, regulacja stosunków wodnych, zabezpieczenie głównych zbiorników wód

- podziemnych oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenach objętych zasięgiem wpływów eksploatacji),
- modernizacja i budowa umocnień brzegowych, sztuczne zasilanie wraz z budowlami wspomagającymi (wyłącznie dla przedsięwzięć dofinansowywanych z bezzwrotnych środków Unii Europejskiej),
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (w tym studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa).

2.2. Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin i ich wzbogacania, ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych oraz stabilizacja osuwisk

- rekultywacja powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych działalnością wydobywczą,
- wprowadzanie technologii ograniczających powstawanie odpadów w trakcie wydobywania i przeróbki surowców,
- ochrona powierzchni ziemi przed skutkami eksploatacji podziemnej i otworowej między innymi poprzez podsadzanie i lokowanie odpadów mineralnych,
- ujmowanie i uzdatnianie wód kopalnianych i wód zasolonych,
- doposażenie jednostek powołanych do prowadzenia działań ratowniczych w górnictwie w aparaturę i sprzęt ratowniczy,
- wspieranie działalności wydawniczej Wyższego Urzędu Górniczego z zakresu ochrony środowiska,
- stabilizacja osuwisk

2.3. Finansowanie potrzeb geologii w zakresie poznania budowy geologicznej kraju oraz w zakresie gospodarki zasobami złóż kopalin i wód podziemnych

- badania i prace geologiczne dla ochrony środowiska,
- kartografia geologiczna, hydrogeologiczna i geośrodowiskowa,
- dokumentowanie zasobów wód podziemnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych,
- rozpoznawanie możliwości wykorzystania energii geotermalnej oraz wód mineralnych i leczniczych,
- regionalne badania budowy geologicznej kraju,
- ocena perspektyw surowcowych kraju i gospodarka zasobami złóż kopalin,
- działalność Państwowej Służby Geologicznej i Państwowej Służby Hydrogeologicznej.

3. Bezpieczeństwo ekologiczne

3.1. Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom

- budowanie i modernizacja stanowisk do analizowania i prognozowania zagrożeń naturalnych i stwarzanych poważnymi awariami, w tym: wyposażenie w specjalistyczny sprzęt,
- zakupy specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii np. samochody ratownictwa chemicznego, ratownictwa ekologicznego, samochody ratowniczo - gaśnicze, pompy, łódzie, sprzęt zaplecza socjalnego dla ewakuowanych, nośniki kontenerów z innym sprzętem specjalistycznym,
- wsparcie techniczne krajowego systemu reagowania kryzysowego oraz ratowniczo- gaśniczego w zakresie ratownictwa ekologicznego i chemicznego,
- realizacja przedsięwzięć w zakresie metod i narzędzi do analizowania zagrożeń poważnymi awariami,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania (studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa), opracowanie dokumentów planistycznych wspierających przygotowanie i realizację projektów w ramach priorytetu, w tym opracowanie programów zarządzania środowiskiem w zakresie zapobiegania występowaniu

poważnych awarii i usuwania skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska na obszarze kraju, w obszarach granicznych i transgranicznych.

3.2. Monitoring środowiska

- wdrażanie nowych narzędzi i metod obserwacji stanu środowiska,
- przygotowanie nowych bądź modernizacja istniejących baz danych do gromadzenia i przetwarzania informacji o środowisku,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania (studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa).

3.3. Budowa szczególnie ważnych obiektów hydrotechnicznych – inwestycje wskazane przez Ministra Środowiska/Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej

4. Ochrona powietrza

4.1. Podwyższenie sprawności wytwarzania, przemysłu, dystrybucji i użytkowania energii

- budowa i/lub modernizacja jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu zgodnie z wymogami dyrektywy 2004/8/WE o promocji kogeneracji,
- budowa i/lub modernizacja elektrowni kondensacyjnych poprzez stosowanie wysokosprawnych bloków energetycznych opalanych węglem na nadkrytyczne parametry pary oraz stosowanie obiegów parowo-gazowych,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, wymiana wyposażenia na energooszczędne,
- budowa nowych lub modernizacja istniejących sieci ciepłowniczych poprzez stosowanie rur preizolowanych i stosowania automatyki,
- budowa instalacje do odzysku energii odpadowej (wykorzystanie pomp ciepła).

4.2. Wzrost wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym biopaliw

- budowa lub modernizacja elektrowni wodnych o mocy poniżej 10 MWe,
- budowa elektrowni wiatrowych,
- budowa lub modernizacja instalacji wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z wykorzystaniem biomasy lub związanej ze współspalaniem,
- budowa lub modernizacja instalacji wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z wykorzystaniem biogazu uzyskiwanego w procesie fermentacji metanowej osadów ściekowych oraz odpadów komunalnych na składowiskach,
- budowa lub modernizacja instalacji pozyskiwania energii z wód geotermalnych,
- budowa kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych,
- budowa nowych lub przystosowanie istniejących instalacji energetycznych do wykorzystywania metanu pochodzącego z odmetanowania kopalń węgla kamiennego i szybów wydobywczych ropy naftowej,
- zastosowanie pomp ciepła wykorzystujących ciepło ziemi lub ciepło z otoczenia,
- inwestycje dotyczące produkcji i stosowania w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych,
- opracowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania o dofinansowanie i realizacji przedsięwzięcia.

4.3. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem poprzez zapobieganie i ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz oszczędzanie surowców i energii

- poprawa jakości powietrza poprzez obniżenie wielkości emisji substancji zanieczyszczających z obiektów spalania paliw oraz innych obiektów technologicznych,
- ograniczanie emisji lotnych związków organicznych,
- opracowywanie programów ochrony powietrza i planów działania.

4.4. Zastosowanie technologii zapewniających czystsza i energooszczędną produkcję

- inwestycje z zakresu wdrażania w przedsiębiorstwach Najlepszych Dostępnych Technik (ang. BAT – Best Available Technique),
- inwestycje zmierzające do zmian surowcowych w realizowanych technologiach,
- inwestycje zmierzające do ograniczenia powstawania u źródła strumienia odpadów stałych, ciekłych i gazowych,
- inwestycje zmierzające do powtórnego wykorzystania odpadów w produkcji,
- wspieranie w zakładach przemysłowych działań inwestycyjnych mających na celu ograniczanie hałasu, energochłonności i materiałochłonności,
- wspieranie działań inwestycyjnych mających na celu wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego ISO 14001, EMAS i uzyskania certyfikatu Czystszej Produkcji w zakładach przemysłowych.

4.5. Zapobieganie i ograniczenie negatywnego oddziaływania hałasu na środowisko

- opracowywanie map akustycznych wraz z planami programami działania,
- budowa ekranów akustycznych.

4.6. Finansowanie funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji, w tym prowadzenie Krajowego Rejestru Uprawnień do Emisji i realizację zadań Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji oraz zadań dotyczących monitorowania wielkości emisji substancji objętych tym systemem

- Ustawa z dnia 22.12.2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. Nr 281, poz. 2784),
- Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27.04.2001 z póź. zm.).

5. Ochrona przyrody i krajobrazu oraz kształtowanie postaw ekologicznych

5.1. Ochrona przyrody i krajobrazu oraz kształtowanie postaw ekologicznych

- odbudowa zdegradowanych siedlisk nieleśnych i wodnych,
- przebudowa drzewostanów w sposób zgodny z typem siedliska,
- usuwanie gatunków inwazyjnych,
- kształtowanie strefy ekotonów na granicy siedlisk leśnych i nieleśnych,
- rewitalizacja (rekompozycja) cennych założeń parkowych i pałacowo-ogrodowych,
- usuwanie nalotu roślinności drzewiastej i krzewiastej na siedliskach nieleśnych,
- przywracanie właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno-błotnych,
- wykup gruntów kluczowych dla ochrony przyrody i ich renaturalizacja,
- budowa lub modernizacja małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych, miast - ogrodów, w tym budowa ścieżek dydaktycznych, ścieżek i parkingów rowerowych, szlaków, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń, itp.,
- ochrona ex situ gatunków o zagrożonych pulach genowych,
- ochrona in situ gatunków chronionych,
- reintrodukcja gatunków,
- budowa ośrodków przetrzymywania gatunków dzikich zwierząt i roślin objętych Konwencją o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES) i ośrodków rehabilitacji zwierząt,
- budowa lub rozbudowa obiektów dla zwierząt i roślin w ogrodach zoologicznych lub w ogrodach botanicznych w ramach krajowych programów ochrony gatunków,
- realizacja programów ochrony puli genowej krajowych gatunków drzew leśnych, selekcji i testowania potomstwa,
- budowa przejść dla zwierząt nad i pod istniejącymi drogami i liniami kolejowymi,
- likwidacja innych barier dla przemieszczania się zwierząt,

- opracowanie planów ochrony dla obszarów specjalnej ochrony ptaków i specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000,
- opracowanie krajowych programów ochrony wybranych gatunków lub siedlisk przyrodniczych,
- opracowanie planów ochrony dla parków narodowych,
- eliminacja bezpośrednich zagrożeń antropogenicznych obszarów cennych przyrodniczo wskutek ograniczenia niskiej emisji, uregulowania gospodarki ściekowej oraz usuwania materiałów zawierających azbest z obszaru parków narodowych, z obszarów wyznaczonych do sieci NATURA 2000 z obiektów/gruntów będących własnością Skarbu Państwa.

5.2. Wspieranie działań w zakresie zwiększenia lesistości kraju i ochrony zasobów leśnych

- zalesienia gruntów będących własnością Skarbu Państwa lub gmin,
- ochrona ekosystemów leśnych przed szkodami powodowanymi przez czynniki biotyczne i abiotyczne,
- rozwój bazy szkółkarskiej pod potrzeby renaturalizacji ekosystemów leśnych i zalesień,
- eliminacja bezpośredniej presji na obszary przyrodniczo cenne wskutek ograniczenia niskiej emisji, uregulowania gospodarki ściekowej oraz usuwania materiałów zawierających azbest z obszarów lasów państwowych z obiektów/gruntów będących własnością Skarbu Państwa lub gmin.

5.3. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej

- ogólnopolskie lub ponadregionalne projekty szkoleniowe lub programy edukacyjne dla wybranych grup społecznych i zawodowych mające na celu podnoszenie kwalifikacji i kształtowania świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju,
- kampanie informacyjno-promocyjne dotyczące wybranych aspektów środowiska i jego ochrony prowadzone z udziałem środków masowego przekazu, społecznych organizacji ekologicznych i innych podmiotów, w tym badania opinii publicznej ex ante i ex post,
- ogólnopolskie i międzynarodowe imprezy masowe, których celem jest popularyzacja wiedzy o środowisku oraz kształtowanie proekologicznych postaw społecznych,
- budowanie sieci partnerstwa na rzecz ochrony środowiska, moderowanie platform dialogu społecznego jako elementu integrującego społeczeństwo, zwłaszcza organizacje społeczne w procesie podejmowania decyzji,
- organizacja ogólnopolskich konkursów i festiwali ekologicznych.

5.4. Wspieranie edukacji dla zrównoważonego rozwoju

(ustawa Prawo Ochrony Środowiska, Strategia Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ dotycząca Dekady Edukacji dla Zrównoważonego - podpisana i przyjęta przez Polskę na spotkaniu przedstawicieli Ministerstw ds. Środowiska i Edukacji w marcu 2005 r.)

- rozwój bazy lokalowej służącej edukacji ekologicznej realizowanej przez parki narodowe, parki krajobrazowe, leśne kompleksy promocyjne, wiodące w regionie centra edukacji ekologicznej oraz ośrodki prowadzące edukację ekologiczną szczególnie istotne w skali kraju a także wspieranie realizowanych przez te ośrodki programów edukacyjnych,
- wspieranie realizacji programów edukacyjnych w zakresie aktywnej edukacji ekologicznej oraz w ramach kampanii informacyjno-promocyjnych,
- wspieranie kształcenia kadr dla potrzeb rozwoju regionalnego na kierunku gospodarka przestrzenna - w specjalnościach zamawianych u Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- wspieranie realizacji cyklicznych programów edukacyjnych telewizyjnych i radiowych emitowanych na antenie ogólnopolskiej,
- wspieranie produkcji pomocy dydaktycznych,
- wspieranie promocji zagadnień związanych z ochroną środowiska oraz edukacji prowadzonej na łamach czasopism i wkładek ekologicznych,

- wspieranie działalności wydawniczej, wspomagającej edukację ekologiczną w zakresie zarządzania środowiskiem,
- wspieranie działalności informacyjno-edukacyjnej realizowanej z wykorzystaniem wortalu i portali internetowych,
- wspieranie ponadregionalnych projektów szkoleniowych dla wybranych grup społecznych i zawodowych mające na celu podnoszenie kwalifikacji i kształtowanie świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju,
- wspieranie konferencji i seminariów o zasięgu krajowym, szczególnie istotnych dla realizacji polityki ekologicznej państwa,
- wspieranie konkursów i przedsięwzięć upowszechniających wiedzę ekologiczną.

5.5. Wspieranie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska

5.6. Wspieranie działalności pozarządowych organizacji ekologicznych

(Strategia Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ dotycząca Dekady Edukacji dla Zrównoważonego - podpisana i przyjęta przez Polskę na spotkaniu przedstawicieli Ministerstw ds. Środowiska i Edukacji w marcu 2005 r.)

6. Pozostałe programy

6.1. Wspieranie przedsięwzięć finansowanych z Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego

6.2. Wspieranie działalności badawczej, eksperckiej na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej

- zamawiane przez Ministra Środowiska opracowania, prace studialne i badawcze służące wspieraniu zarządzania środowiskiem oraz zadania finansowane przez Ministra Środowiska ze środków funduszu Phare i Transition Facility, w celu uzupełnienia środkami krajowymi,
- przedsięwzięcia wykonywane przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w ramach jego zadań określonych w art. 152 i art. 90 ust. 1 pkt 6 i 7a ustawy Prawo wodne.

6.3. Realizacja przedsięwzięć, które uzyskały dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności do końca 2006 roku

6.4. Inne zadania zgłoszone przez Ministra Środowiska

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej będzie również finansował we współpracy z bankami poprzez linie kredytowe obejmujące m.in.:

- budowę małych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, dotyczy tylko Programu dla Aglomeracji poniżej 2000 RLM,
- budowę kanalizacji sanitarnej, dotyczy tylko Programu dla Aglomeracji poniżej 2000 RLM,
- zagospodarowanie odpadów,
- inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- termomodernizację,
- budowę lub modernizację stacji uzdatniania wody.

